

Naslov: Zašto sam 'kuhar' iako sam kuharica?
Datum: 04.05.2007
Država, Izvor, Izdanje: Hrvatska, Glas Istre, Prilog,
Stranica: 1
Površina: 1417 cm²

NACIONALNA POLITIKA KONAČNO BI TREBALA UKINUTI DISKRIMINACIJU ŽENA U NAZIVIMA ZANIMANJA

Zašto sam »kuhar« iako sam kuharica?

Naslov: Zašto sam 'kuhar' iako sam kuharica?
Datum: 04.05.2007
Država, Izvor, Izdanje: Hrvatska, Glas Istre, Prilog,
Stranica: 1
Površina: 1417 cm²

Piše **Patricija SOFTIĆ-MEHMEDOVIĆ**

Zenska mreža Hrvatske poslala je krajem 2004. godine pravobraniteljici za ravnopravnost spolova Zahtjev za pokretanje ispitivanja ustavnosti i zakonitosti Nacionalne klasifikacije zanimanja. Klasifikaciju je odredio Državni zavod za statistiku i ona je važeća od 1.1.1999. godine, a radi se zapravo o postojećim zanimanjima koja su razvrstana u rodove, vrste, podvrste i skupine. Članice Ženske mreže poslale su ovaj zahtjev jer smatraju »da se korištenjem Nacionalne klasifikacije zanimanja krši ustavno načelo ravnopravnosti spolova i Zakon o ravnopravnosti spolova, te da je u nju ugrađena društvena predrasuda prema ženama kao manje vrijednom spolu, što se očituje selektivnom upotrebom imenica ženskog i muškog roda«.

Sve su skupine zanimanja navedene u muškom rodu, izuzev sljedećih: medicinske sestre, primalje, tajnice, zrakoplovne domaćice i brodski poslužitelji, domaćice i srodna zanimanja, šivači, vezilje i srodna zanimanja, kućne pomoćnice, pralje i glačarice. Imenicama isključivo ženskoga roda iskazana su zanimanja primalja, tajnica – sekretarica, domaćica zrakoplova, voditeljica u kabini zrakoplova, zemaljska domaćica, brodska sobarica, stjuardesa, starija zrakoplovna domaćica, hotelska sobarica, paziteljica djece, dadilja, hostesa, gatar, seljakinja, domaćica seo-

skog turizma, vezilja, kućna pomoćnica, čistačica, spremačica, pralja, glačarica.

Žene ne žele titulu u muškom rodu

- Nedvojbeno je da načinom na koji je ova klasifikacija zanimanja provedena hrvatsko društvo odašilje poruku koja su zanimanja društveno poželjna za žene: slabo plaćeni poslovi opsluživanja drugih, za koje se smatra da su biološkim ždrijebom predodređeni za žene, i koji su u privatnoj sferi uglavnom već prevaljeni na žene. Kako je ova klasifikacija »sredstvo za upotrebu u službi zapošljavanja«, te se sa svojom osebjnom upotrebom imenica muškog i ženskog roda koristi u natjecanjima za zapošljavanje, onda služi za dalju reprodukciju stereotipa o ženskim i muškim zanimanjima, te potiče diskriminaciju žena prilikom zapošljavanja. Također ova klasifikacija odriče dostojanstvo ženama koje ostvare veći stupanj obrazovanja, te dobiju diplome za zanimanja iskazana u muškom rodu i potom na takav način budu oslovljavane cijeli svoj profesionalni vijek, stoji u dopisu pravobraniteljici koji potpisuje koordinatorica Ženske mreže Bojana Genov.

Ovakav način iskazivanja zanimanja mnoge ljuti, jer implicira kako uspješnost u poslovnom svijetu pripada isključivo muškarcima. Zbog toga je Ženska mreža Hrvatske zahtijevala da se Nacionalna klasifikacija zanimanja uskladi s Ustavom RH i Zakonom o ravno-

pravnosti spolova na način da sva zanimanja, kako ona nabrojana pojedinačno, tako i njihovi rodovi, vrste, podvrste i skupine, budu iskazani ženskom i muškom inačicom naziva zanimanja. Također traže da se školske ustanove obvežu da će na zahtjev stranaka izdavati svjedodžbe i diplome za neko zanimanje na način da se ono ženama iskaže u ženskom rodu.

Godinu dana nakon primitka ovog zahtjeva, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Gordana Lukač Koritnik organizirala je okrugli stol o ovoj temi kojom je željela otvoriti javnu raspravu o opravdanosti uvođenja rodno osjetljivog jezika u praksu. Tada je istaknula kako nepostojanost standarda, te javnih i političkih inicijativa o korištenju muškog i ženskog roda zanimanja u Hrvatskoj i njoj samoj stvara poteškoće u radu.

- U naš su ured često pristizala pisma s primjedbama na sadržaj sveučilišnih diploma, isprava i drugih dokumenata, u kojima se žene još uvijek oslovljava s »profesor«, »magistar«, »novinar« i tako dalje, iako se u govornoj praksi normalno koristi ženski rod ovih imenica. Iz toga je vidljivo da je ovakva praksa mnogim ženama počela smetati, pa je inicijativa Ženske mreže bila zapravo konačno po-

Naslov: Zašto sam 'kuhar' iako sam kuharica?
Datum: 04.05.2007
Država, Izvor, Izdanje: Hrvatska, Glas Istre, Prilog,
Stranica: 1
Površina: 1417 cm²

Neki ismijavaju cijelu ovu problematiku, ali osim što žene smatraju da je ovakva praksa diskriminirajuća za njih, susreću se s velikim problemima u svakodnevnom životu, pogotovo kod traženja posla. Neke će žene biti uporne, neće se ni potruditi javiti na oglas za posao u kojem se, primjerice, traži kuhar, konobar ili jednostavno djelatnik. U krajnjem slučaju, ako netko u oglasu već i traži profesora ili profesoricu, zašto onda taj naziv žene ne bi odmah imale upisan u svojim diplomama, kaže Bojana Genov

duzimanje konkretnih koraka ka rješavanju tog problema, kaže Lukač Koritnik.

Diskriminacija i u opisu zanimanja

Praksa korištenja naziva zanimanja samo u muškom rodu također je u suprotnosti s hrvatskim jezičnim standardom, koji poznaje i nalaže upotrebu imenica i u ženskom i u muškom obli-

ku. To je još jednom na skupu jasno istaknuo cijenjeni jezikoslovac profesor Stjepan Babić koji je naveo da ne postoje nikakve gramatičke prepreke za korištenje i ženskih inačica zanimanja jer hrvatski jezik, kao i drugi svjetski jezici, jasno razlikuje i po tom pitanju muški i ženski rod. Profesor Babić se osvrnuo i na slučaj jedne nositeljice izborne liste koja je podigla ustavnu tužbu zato jer je na svim papirima bila istaknuta kao »nositelj liste«, a koju je Ustavni sud odbacio kao neutemeljenu objasnivši da je navodno izričito propisano da tako piše. No, Babić je ustvrdio da je Ustavni sud pogriješio i da je trebao udovoljiti njezinom zahtjevu.

- Neki ismijavaju cijelu ovu problematiku, ali osim što žene smatraju da je ovakva praksa diskriminirajuća za njih, susreću se s velikim problemima u svakodnevnom životu, pogotovo kod traženja posla. Neke će žene biti uporne, neće se ni potruditi javiti na oglas za posao u kojem se, primjerice, traži kuhar, konobar ili jednostavno djelatnik. U krajnjem slučaju, ako netko u oglasu već i traži profesora ili profesoricu, zašto onda taj naziv žene ne bi odmah imale upisan u svojim diplomama, kaže Bojana Genov ●

(Nastavak na str. 2)

Naslov: Zašto sam 'kuhar' iako sam kuharica?
Datum: 04.05.2007
Država, Izvor, Izdanje: Hrvatska, Glas Istre, Prilog,
Stranica: 1
Površina: 1417 cm²

NEPRAVDA I U OPISU ZANIMANJA – TAJNICI RADE »ODGOVORNije« POSLOVE OD TAJNICA

Do 2010. sva zanimanja i u muškom i ženskom rodu?

(Nastavak sa str. 1)

Iako bi se kod upotrebe nekih naziva zanimanja isključivo u muškom rodu to moglo opravdati, primjerice, neobičnim oblikom ženske inačice tog zanimanja, upotreba riječi tajnik i tajnica pokazuje da se radi o diskriminaciji žena. Imenice tajnik i tajnica u hrvatskom jeziku imaju isto značenje, ali njihova upotreba u Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja je krajnje diskriminacijska. Tako se imenica u isključivo muškoj inačici koristi u obliku »tajnici Hrvatskog državnog sabora, Vlade i njihovih radnih tijela«, dok za ženski rod piše samo »tajnice«. U daljnjem opisu ovih zanimanja ponovno je napravljena velika nepravda, jer je izričito vidljivo da »tajnici« rade daleko odgovornije poslove od »tajnica« koje se »koriste pisacim strojevima i računalima za obradu teksta za kontrolu i prijepis korespondencije i ostalih spisa, prate primljenu i odaslanu poštu, ispituju zahtjeve za skupove i sastanke, bilježe i provjeravaju odlaske i druga odobrena prava osoblja, organiziraju i nadgledaju sustav arhiviranja«.

I Bojanu Genov, koordinaticu Ženske mreže, zanimalo je je li se konačno nešto pokrenulo po tom

• Bojana Genov, koordinaticu Ženske mreže Hrvatske

pitanju na razini države, s obzirom da im je prije dvije godine obećano da će se poduzeti konkretne mjere koje će država uvesti radi poštivanja ravnopravnosti spolova.

- Naši su zahtjevi riješeni prošle godine donošenjem Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova koja se provodi od 2006. do 2010. i to u dijelu pod nazivom »Jednake mogućnosti na tržištu rada«. Ovu je politiku usvojio Sabor i njome bi se konačno sva zanimanja trebala početi iskazivati u muškom i ženskom rodu. Usklađivanje Nacionalne klasifikacije zanimanja sa Zakonom o rav-

• Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Gordana Lukač Koritnik

nopravnosti spolova provodi opet Državni zavod za statistiku i imaju za to rok do kraja ove godine. Nakon toga će se konačno morati početi izdavati svjedodžbe i diplome na kojima će djevojkama i ženama zanimanje biti upisano u ženskom rodu, poručila je Lukač Koritnik.

P. SOFTIĆ-MEHMEDOVIĆ